

με το γραμματόσημο ταξιδεύω

Η εκπαιδευτική
δραστηριότητα
ΜΕ ΤΟ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ
ΤΑΞΙΔΕΥΩ
θα σε φέρει
πιο κοντά στο
γραμματόσημο,
έναν κόσμο
γεμάτο εικόνες και
σύμβολα από
διάφορες χώρες
και εποχές.

Το βιβλιαράκι αυτό
ανήκει στον / στην

.....
που επισκέφτηκε την έκθεση
με συνοδό τον / την

.....
στις ..... 200....

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΚΑΡΔΙΤΣΑ 2006

4 έως 12 Νοεμβρίου

ΚΤΙΡΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

80

60
60

ΕΛΛΑΣ
ΔΙΑ
ΛΑΜΙΑΣ

120

Κυρίου Κωνσταντίνου Κωνσταντινίδου

Κ. Κωνσταντίνου

Φ ανταξόσουν ότι το γραμματόσημο την εποχή που κυκλοφόρησε, διευκόλυνε σε επαναστατικό βαθμό την επικοινωνία; Ως το 1840, που το χρησιμοποίησαν για πρώτη φορά τα βρετανικά ταχυδρομεία, δεν υπήρχε κοινά αποδεκτός τρόπος προκαταβολικής πληρωμής της αλληλογραφίας.

Οι επιστολές στέλλονταν απλήρωτες και το ακριβό τέλος αναλάμβανε ο παραλήπτης, αν βέβαια συμφωνούσε να το πληρώσει, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται πολλά προβλήματα.

Να μια τέτοια επιστολή που ταχυδρομήθηκε από μια πόλη της Μακεδονίας, η οποία ανήκε τότε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Ο αποστολέας της χρησιμοποίησε ως φάκελο, το ίδιο το επιστολόχαρτο. Παραλήπτες ήταν οι έμποροι

Αθ. _____

και _____ Πάικου,

κάτοικοι της σημερινής πρωτεύουσας των Κυκλάδων, η οποία ήταν το σημαντικότερο λιμάνι των νησιών του Αιγαίου.

Μπορείς να διακρίνεις πότε έφτασε στον προορισμό της;

Πόσο κόστισε; _____

Παρατήρησε την σφραγίδα «Υγειονομείον Ταράτσης». Ήταν ο σταθμός στα σύνορα Οθωμανικής Αυτοκρατορίας - Ελλάδας, όπου η επιστολή ανοίχτηκε, απολυμάνθηκε και ξανασφραγίστηκε για να συνεχίσει το ταξίδι της.

Σημείωσε στο χάρτη την αφετηρία, τους σταθμούς και τον τελικό προορισμό της επιστολής.

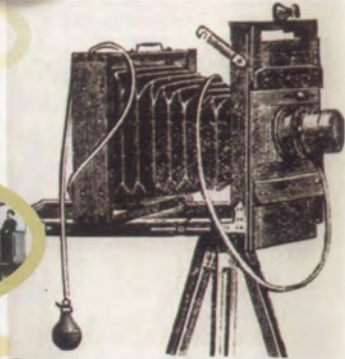

Το μικροσκοπικό εικονογραφημένο χαρτάκι είχε την ίδια αξία σε όλα τα κράτη, όπως το σημερινό ευρώ και κυκλοφορούσε ανενόχλητα, όπως τα μηνύματα που μεταφέρει ο ηλεκτρονικός υπολογιστής.

Όσο απίθανο κι αν σου φαίνεται, η εποχή εκείνη είχε πολλές ομοιότητες με τη σημερινή. Οι άνθρωποι άρχιζαν να ταξιδεύουν συχνότερα, μορφώνονταν, μάθαιναν ειδήσεις από μακρινές χώρες και αγόραζαν πράγματα που έφταναν από διάφορα σημεία του πλανήτη.

Σε τι πιστεύεις ότι το γραμματόσημο ωφέλησε περισσότερο;

- εμπόριο
- φιλική επικοινωνία
- ψυχαγωγία
- γνώση
- ενημέρωση
- άλλο

Πριν από 150 χρόνια, οι άνθρωποι δεν είχαν άλλο τρόπο να επικοινωνούν από απόσταση, παρά μόνο την αλληλογραφία, ενώ εμείς σήμερα έχουμε πολλές διαφορετικές επιλογές.

Εσύ πως προτιμάς να επικοινωνείς με τους φίλους σου που μένουν μακριά;

Το γραμματόσημο δεν είναι το μόνο μέσο που διευκολύνει τις καθημερινές μας συναλλαγές. Διάφορα αντικείμενα με δηλωμένη την αξία τους υπηρετούν παρόμοιο σκοπό.

Ανάφερε ορισμένα:

Εσύ, με ποια από τα παρακάτω συμφωνείς;

1 Το γραμματόσημο είναι

- ένα απλό κομματάκι χαρτί με όμορφες εικόνες
- ένα κομματάκι χαρτί, με το οποίο προπληρώνουμε τη μεταφορά μιας επιστολής, ενός δέματος κτλ.

2

- Η δυνατότητά του να «ταξιδεύει», το έχει κάνει ιδανικό μέσο για τη διάδοση της ιστορίας και του πολιτισμού ενός τόπου
- Η μοναδική του λειτουργία είναι να μεταφέρει γράμματα

3

Τα γραμματόσημα μπορεί να εικονίζουν

- οποιοδήποτε θέμα, πρόχειρα επιλεγμένο, χωρίς κάποιο ιδιαίτερο σκοπό
- πρωτότυπα έργα τέχνης σε μικρογραφία, τα οποία συμβολίζουν την εποχή τους και τον πολιτισμό του τόπου τους
- σημαντικά ιστορικά, αθλητικά ή πολιτιστικά γεγονότα, μορφές ανθρώπων που έχουν διακριθεί, κτλ.
- θέματα που αναφέρονται σε επιστημονικά ή τεχνολογικά επιτεύγματα, διεθνείς επετείους, την επικαιρότητα, αλλά και κοινωνικά προβλήματα κτλ.

4

Αν και τυποποιημένα, συχνά έχουν μικροδιαφορές, αποκτώντας έτσι μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τους συλλέκτες, είτε για τη σπανιότητα, είτε για τις επιπλέον πληροφορίες που μεταφέρουν

Τι περίεργο διακρίνεις σ' αυτό το γραμματόσημο;

Το πρώτο ελληνικό γραμματόσημο που εκδόθηκε το 1861, παρίστανε το κεφάλι του Ερμή, ο οποίος μετέφερε τα μηνύματα των θεών του Ολύμπου. Οι Έλληνες προτιμούσαν γενικά να απεικονίζουν θέματα από την αρχαιότητα, παρά βασιλείς, όπως συνέβαινε στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Η μορφή του Ερμή συνέχισε να εμφανίζεται σε γραμματόσημα για δεκαετίες σε διάφορες παραλλαγές.

Παρατήρησε και περιέγραψε τα σύμβολά του

Με ποιά μεταφορικό μέσο ταξίδευε ο Ερμής;

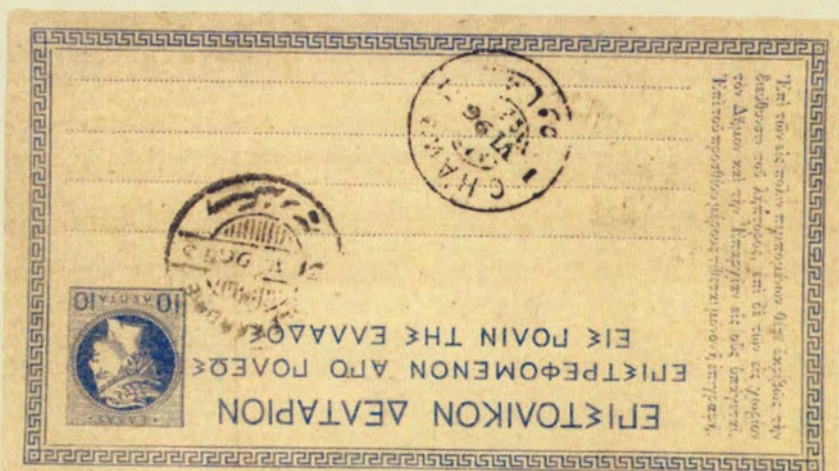
Προσπάθησε να βρεις το σημερινό έμβλημα των Ελληνικών Ταχυδρομείων και να το σχεδιάσεις εδώ

Aυτό το επιστολικό δελτάριο ταχυδρομήθηκε από την Αθήνα με προορισμό την Αίγυπτο, στις 16 Μαΐου 1896. Θα προσπαθήσουμε να διαβάσουμε μαζί το περιεχόμενό του, το οποίο αναφέρεται σε ένα γνωστό ιστορικό γεγονός:

2) (απόχρημα του ναυτικού αρχείου αριθμός 1)

Το σπουδαίον νέον από χθες είναι ότι εις την κατακαυμένην ήρχισαν σφαγαί εκ μέρους των Τούρκων κατά των Χριστιανών, ο θεός να βοηθήσῃ τους αδελφούς μας κρείττους διότι ἡμεῖς εἰς τὴν καταστάσιν εἰς ἣν ευρισκόμεθα σχεδόν μας εἶναι ἀδύνατον να τοὺς βοηθήσωμεν ὅπως πρέπει. Ο στόλος μας ἀπὸ χθες ετοιμάζεται πρὸς ἀναχώρησον.

«...Το σπουδαίον νέον από χθες είναι ότι εις την κατακαυμένην _____ ήρχισαν σφαγαί εκ μέρους των _____ κατά των _____, ο θεός να βοηθήση τους αδελφούς μας _____ διότι ημεῖς εις την κατάστασιν εις ἣν ευρισκόμεθα σχεδόν μας είναι αδύνατο να τους βοηθήσωμεν ὅπως πρέπει. Ο στόλος μας ἀπὸ χθες ετοιμάζεται πρὸς _____».

Σε ποια περιοχή του ελληνικού κράτους αναφέρεται η επιστολή;

Με τι μεταφορικό μέσο έφτασε στον προορισμό της;

Φανταζόσουν ότι την εποχή εκείνη υπήρχαν Έλληνες εγκατεστημένοι στη Αίγυπτο;

Σήμερα περισσότεροι από 100 εκατομμύρια άνθρωποι σ' όλο τον κόσμο συλλέγουν και μελετούν γραμματόσημα και άλλα αντικείμενα αλληλογραφίας, όπως επιστολές, φακέλους κτλ.

Για ποιους λόγους πιστεύεις ότι τα γραμματόσημα έχουν γίνει τόσο δημοφιλή;

- εξασκούν την παρατηρητικότητά μας, γιατί κοιτάζοντας προσεκτικά το φάκελο, μαθαίνουμε τη διαδρομή που έκανε για να φτάσει στον παραλήπτη
- μας μεταφέρουν εικόνες και επιτεύγματα απ' όλο τον κόσμο
- μπορούμε να αρχίσουμε τη συλλογή μας χωρίς κόστος, μαζεύοντας απλώς φακέλους αλληλογραφίας φίλων και συγγενών
- ανταλλάσσοντας τα διπλά με άλλους συλλέκτες, αποκτάμε καινούργιους φίλους και πλουσιότερη συλλογή
- δε χρειάζονται πολύ χώρο
- άλλο

Ας μην ξεχνάμε όμως ότι

🕒 το γραμματόσημο καταστρέφεται εύκολα, γι' αυτό και χρειάζεται προσεκτική φύλαξη. Πρέπει να το απομακρύνουμε προσεκτικά από το φάκελο για να μην καταστρέψουμε δοντάκια

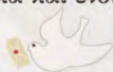
🕒 τα περιθώρια της συλλογής μας «στενεύουν», καθώς σήμερα οι άνθρωποι επικοινωνούν όλο και λιγότερο με γράμματα

🕒 η συλλογή γραμματοσήμων, όπως και κάθε συλλογή, χρειάζεται υπομονή και φάξιμο, όσο πιο αργά και μεθοδικά «χτίζεται», τόσο πιο ενδιαφέρουσα και συναρπαστική γίνεται!

🕒 σε κάθε πόλη υπάρχουν φιλοτελικά σωματεία, όπου μπορεί κανείς να μοιραστεί τις εμπειρίες του με άλλους συλλέκτες και να βρει όσα στοιχεία χρειάζεται για την ταξινόμηση της συλλογής του

🕒 τα γραμματόσημα είναι μόνο η αφορμή για να αρχίσουμε να μαζεύουμε και άλλα καθημερινά χρηστικά αντικείμενα, αρκεί αυτά να μεταφέρουν τη δική τους ιστορία και να τα βρίσκουμε ελκυστικά και ενδιαφέροντα

Εσύ τί συλλέγεις;

Για τους φιλοτελιστές, το γραμματόσημο τα ξεπερνάει όλα σε ομορφιά και διασκέδαση!

Όταν η συλλογή σου έχει προχωρήσει αρκετά, μπορείς να φτιάξεις ένα έκθεμα και να λάβεις μέρος σε μια έκθεση, όπως η Πανελλήνια Φιλοτελική Έκθεση ΚΑΡΔΙΤΣΑ 2006.

Μέχρι τότε, θα έχεις μάθει τους κανονισμούς των εκθέσεων και θα έχεις επιλέξει το είδος της φιλοτελικής συλλογής που σε ενδιαφέρει. Τα είδη των συλλογών είναι:

Α. ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΣ

Παλιές σειρές γραμματοσήμων που είναι σφραγισμένα ή ασφράγιστα. Το χαρακτηριστικό αυτών των γραμματοσήμων είναι ότι διαφέρουν συνήθως στη χάραξη, στο χαρτί, στο χρώμα, στην εκτύπωση, στην οδόντωση κτλ..

Παρατήρησε προσεκτικά τα δύο κεφάλια του Ερμή. Σε τι διαφέρουν;

β. ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Επιστολές με αποτυπωμένα ποικίλα ταχυδρομικά τέλη, σφραγίδες, μέσα μεταφοράς, δρομολόγια κλπ..

Θυμήσου το επιστολικό δελτάριο (στη σελίδα 9) με προορισμό την Αίγυπτο, το Μάιο του 1896!

Πόσες γλώσσες έχουν οι σφραγίδες του; 1 2 3

Υ. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΣ

Γραμματόσημα και άλλο φιλοτελικό υλικό (φάκελοι, σφραγίδες, ταχυδρομικά δελτάρια κτλ.) που μας βοηθούν να αναπτύξουμε ένα θέμα.

Ταξινόμησε τα παρακάτω γραμματόσημα κατά θέμα, δίνοντας τον κατάλληλο τίτλο:

A ----- B -----

Γ ----- Δ -----

E -----

δ. ΑΝΟΙΧΤΗ ΤΑΞΗ

Γραμματόσημα σε συνδυασμό με μη φιλοτελικό υλικό, π.χ. εφημερίδες, εισιτήρια, φωτογραφίες, προγράμματα εκδηλώσεων, εξώφυλλα δίσκων κτλ., τα οποία να έχουν το ίδιο θέμα.

Ο όρθιος κύριος της φωτογραφίας ήταν ταχυδρομικός υπάλληλος στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

Είχε αγοράσει αυτό το επιστολικό δελτάριο αλλά δεν το χρησιμοποίησε τελικά.

Ἀς υποθέσουμε ὅτι βρήκες τυχαία τα αντικείμενα αυτά μέσα σ' ἓνα παλιό μπαούλο, στο σπίτι του παππού σου. Τι ἄλλο θα ἤθελες να εἶχες βρει για να συμπληρώσεις το ἐκθέμα σου;

- το σημειωματᾶριο του ταχυδρομικοῦ,
- τα δρομολόγια του θεσσαλικοῦ σιδηρόδρομου που χρησιμοποιούσε για να μεταφέρει την αλληλογραφία,
- εξαρτήματα της στολῆς του, ὅπως κουμπιά, σήματα κτλ.,
- μία καρτ ποστάλ του 1913.

- Κείμενα: **Φ. Λέκκα**
*Δημοτικό Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο «Λ. & Ν. Σακελλαρίου»
Κέντρο Τεκμηρίωσης & Επικοινωνίας Καρδίτσας (Μουσείο Πόλης)*
- Διορθώσεις: **Κ. Θεολόγη, Θ. Κουρόγλου**
Παιδικές Βιβλιοθήκες Δήμου Καρδίτσας
- Επιμέλεια
εικονογράφησης: **Π. Κομπορόζος**
Μουσείο Πόλης Δήμου Καρδίτσας
- Φιλοτελική
τεκμηρίωση: **Αντ. Βιρβίλης, Ν. Ζαφειρακόπουλος, Ιω. Νταής, Γ. Σπάρης**
Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία
- Εμφύκωση: **Ανδρ. Παπαδημητρίου,**
Παιδικές Βιβλιοθήκες & Μουσείο Πόλης Δήμου Καρδίτσας

Ευχαριστούμε τους Αντ. Βιρβίλη, Π. Κομπορόζο και Γ. Σπάρη για το εικονογραφικό υλικό που προσέφεραν.

Σχεδίαση: **Δημιουργικό Εργαστήριο Θαυματρόπιο**
Εκτύπωση: **Εκτυπωτική Καρδίτσας**

Διευθύνσεις & τηλέφωνα επικοινωνίας των φιλοτελικών ενώσεων της Θεσσαλίας

Καρδίτσα: Πλαστήρα 12, 431 00, τηλ. 2441026441, e-mail: fe kard@cld.gr / www.fekard.gr
Τρίκαλα: Μαυροκορδάτου 17, 421 00, τηλ. 2431022658
Λάρισα: Αλεξ. Παπαναστασίου 62, 410 01, τηλ. 2410622866
Βόλος: Κ. Γκλαβάνη 81, 383 33, τηλ. 2421023692

Ιστότοπος Ελληνικής Φιλοτελικής Εταιρείας: www.hps.gr